

До разової спеціалізованої ради ДФ 58.053.058
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
(46027, м. Тернопіль, вул. Максима Кривоноса, 2)

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата технічних наук, доцента, доцента кафедри машинознавства та транспорту Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка ЗАМОРІ Ярослава Петровича на дисертаційне дослідження ФЕДОРЕЙКО Ірини Володимирівни на тему: «Підготовка майбутніх бакалаврів у галузі транспорту в педагогічних закладах вищої освіти», представлене на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах сьогодення нарізла необхідність підготовки бакалаврів професійної освіти (педагогів професійного навчання) з урахуванням стратегічних пріоритетів держави. Підготовка таких фахівців для різних сфер суспільного розвитку в кількісному та якісному співвідношенні значною мірою залежить від якості науково-педагогічних працівників, їхнього професіоналізму та майстерності. Професійна підготовка майбутніх бакалаврів у галузі транспорту (педагогів професійного навчання) в педагогічних ЗВО є структурним елементом вищої професійної освіти та результатом інтеграції спеціальної (професійної-технічної, технологічної) та педагогічної освітніх систем з урахуванням особливостей професійної діяльності таких фахівців.

Діяльність педагогів професійного навчання є поліфункціональною. Для науково-обґрунтованої, інноваційної підготовки кваліфікованих кадрів важливо щоб процес становлення відбувався за допомогою набутих педагогічних компетентностей, технологічних знань, їхнього творчого переосмислення та передачі досвіду майбутнім фахівцям за допомогою спроектованих методик

навчання. Тому підготовка майбутніх бакалаврів у галузі транспорту в педагогічних ЗВО спрямована, передусім, на формування готовності до професійної діяльності та здатності здійснювати ефективну педагогічну та виробничу діяльність в умовах безперервно мінливих виробничих та освітніх процесів.

Отже, є очевидним, що актуальність представленого дослідження знаходиться в контексті реалізації суспільних, науково-теоретичних і практичних напрацювань, конструктивного аналізу й творчого використання теоретичних положень щодо оптимізації підготовки майбутніх бакалаврів у галузі транспорту в педагогічних закладах вищої освіти.

Актуалізацію дослідження підсилюють визначені дисертанткою суперечності між: запитами держави, суспільства, системи професійної (професійно-технічної) освіти на підготовку бакалаврів у галузі транспорту як педагогів професійного навчання, здатних здійснювати організацію навчально-виробничого процесу у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти та сучасним рівнем підготовки майбутніх бакалаврів у галузі транспорту в педагогічних ЗВО; вимогами, що постійно зростають, до готовності майбутніх бакалаврів у галузі транспорту до професійної діяльності і наявним рівнем забезпечення їхньої теоретичної і практичної підготовки в педагогічних ЗВО; необхідністю підвищення рівня готовності майбутніх бакалаврів у галузі транспорту до професійної діяльності та використанням переважно традиційних форм і методів організації освітнього процесу в педагогічних ЗВО; недостатньою розробленістю відповідних педагогічних умов, що забезпечують ефективність формування у студентів досліджуваної готовності. Тож вибір теми дисертаційного дослідження є цілком обґрунтованим на рівні теорії, а також зумовлений потребою практики професійно-педагогічної та професійної (професійно-технічної) освіти.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Дисертація Федорейко Ірини Володимирівни має чітку структуру, складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 309 сторінок, а основний

зміст дослідження викладено на 200 сторінках. Мета дослідження полягає в розробці, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці дієвості педагогічних умов і результативності структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх бакалаврів у галузі транспорту в педагогічних ЗВО.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, відповідають вимогам до такого виду досліджень. Високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність забезпечені:

– професійним вирішенням автором низки наукових завдань, що сприяло досягненню поставленої мети дослідження, кожен наступний розділ чи підрозділ органічно пов'язаний з попереднім і доповнює його;

– використанням широкої джерельної бази за темою дисертації і достатнім масивом аналітичних даних (список використаних джерел налічує 249 найменувань, з них 24 – іноземними мовами);

– відповідністю предметної спрямованості дисертаційного дослідження стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціальностями);

– достатньою географією та великою кількістю напрямів в апробації отриманих результатів на науково-практичних конференціях різного рівня – всеукраїнських, міжнародних.

Дослідниця переконливо обґрунтовує самостійні авторські рішення і підтверджує їх ефективність експериментальним навчанням.

Наукові положення, висновки та рекомендації здобувачки знайшли відображення у змісті програм навчальних дисциплін («Методика професійного навчання», «Освітні технології»), у формі ситуативних завдань проблемного характеру, тренінгів, проєктної діяльності, позааудиторної навчальної діяльності, що передбачають поглиблене оволодіння вміннями і навичками професійно-педагогічної діяльності; розроблено програму позааудиторної діяльності студентів «Сучасний педагог професійного навчання»; організовано студентський гурток

«Професійно-педагогічна вертикаль»; розроблено діагностичний інструментарій для дослідження стану сформованості готовності майбутніх бакалаврів у галузі транспорту до професійної діяльності.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність загалом.

У вступі обґрунтовано актуальність та доцільність вибору теми дослідження, коректно визначено завдання, об'єкт, предмет, методологічні й теоретичні основи проблеми дослідження, аргументовано використання обраних методів. Розкрито особистий внесок автора дисертації в опублікованих у співавторстві працях, наведено відомості про впровадження, опублікування та апробацію результатів дослідження.

Перший розділ «Теоретичні основи підготовки майбутніх бакалаврів у галузі транспорту в педагогічних закладах вищої освіти» присвячено стану вивчення досліджуваної проблематики: проаналізовано джерельну базу дослідження; узагальнено думки науковців щодо змісту поняття «професійно-педагогічна освіта»; розглянуто педагогічний потенціал освітнього середовища педагогічних ЗВО у підготовці майбутніх бакалаврів у галузі транспорту як педагогів професійного навчання; на основі наукового обґрунтування теоретичних положень підготовки майбутніх бакалаврів у галузі транспорту в педагогічних ЗВО методологічною основою дослідження обрано сукупність положень акмеологічного, аксіологічного, компетентнісного, діяльнісного, практико зорієнтованого, інтегрованого підходів.

У другому розділі «Обґрунтування педагогічних умов та розробка структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх бакалаврів у галузі транспорту в педагогічних закладах вищої освіти» здобувачкою уточнено поняття «готовність до професійної діяльності майбутніх бакалаврів у галузі транспорту», яке розглянуто як інтегральну характеристику, що відображає здатність здійснювати ефективну педагогічну та виробничу діяльність в безперервно мінливих умовах виробничих та освітніх процесів; визначено компоненти, критерії, показники та рівні сформованості готовності до професійної діяльності майбутніх

бакалаврів у галузі транспорту; визначено педагогічні умови та розроблено структурно-функціональну модель підготовки майбутніх бакалаврів у галузі транспорту в педагогічних закладах вищої освіти.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка дієвості структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх бакалаврів у галузі транспорту за визначених педагогічних умов у педагогічних закладах вищої освіти» наведено результати дослідно-експериментальної перевірки та доведено ефективність методики підготовки майбутніх бакалаврів у галузі транспорту у педагогічних закладах вищої освіти, яку реалізовано на когнітивно-репродуктивному, діяльнісно-продуктивному та рефлексивно-креативному етапах, для кожного з яких визначено цілі, форми, методи та очікувані результати.

Підтверджуємо, що висновки до розділів та загальні висновки є чіткими та логічно аргументованими, містять коректні узагальнення, їх зміст переконує у тому, що дисертантка досягла поставленої мети дослідження і виконала усі визначені завдання.

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових виданнях.

Основний зміст і результати дослідження подано у 10 публікаціях (із них – 9 одноосібних); з яких – 4 публікацій відображають основні наукові результати дисертації (статті у виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України), 6 публікацій, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації. Загалом вимоги щодо кількості та якості публікацій виконано.

Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота відповідає спеціальності, за якою вона подана до захисту. Структура дисертації, її зміст, висновки повністю відображають основні положення дисертаційного дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Загалом позитивно оцінюючи наукове і практичне значення здобутих дисертанткою результатів, слід виокремити деякі дискусійні положення, а також висловити окремі побажання:

1. У першому розділі (п.1.2) дисертації окреслено методологічні підходи дослідження. Варто було б обґрунтувати, чому виокремлено саме такі методологічні підходи.

2. В науковому апараті є окремі невідповідності. Так, на нашу думку, мета дослідження дещо «виходить» за межі предмета; в завданнях мова йде про експериментальну перевірку педагогічних умов і структурно-функціональної моделі (мета і завдання 4), а в науковій новизні авторка оперує поняттям «обґрунтовано» і «розроблено».

3. Вважаємо, що необхідно підсилити критичний підхід до аналізу проблеми підготовки майбутніх бакалаврів у галузі транспорту в педагогічних ЗВО, який здійснено в першому розділі.

4. У тексті дисертації містяться великі за обсягом таблиці, які займають більше однієї сторінки, їх варто було б винести у додатки.

Водночас зазначимо, що наведені недоліки не применшують загальної позитивної оцінки дисертаційної праці. Вважаємо, що висловлені нами зауваження та побажання можуть бути предметом подальших досліджень автора.

Відомості про дотримання академічної доброчесності.

Дисертаційне дослідження відповідає спеціальності, за якою подане до захисту. Структурна композиція дисертації, її зміст, висновки та опубліковані праці повністю відображають основні положення дисертації.

Відсутність (наявність) академічної доброчесності.

Аналіз дисертації та наукових публікацій Федорейко Ірини Володимирівни, у яких висвітлені основні наукові результати дослідження, не дає підстав припускати, що в них мають місце порушення академічної доброчесності.

Загальний висновок та оцінка дисертації.

Враховуючи актуальність, новизну, значущість результатів дослідження для педагогічної науки в цілому, рецензована робота заслуговує на позитивну оцінку. Дисертація відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» і

затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження доктора філософії», а її автор – Федорейко Ірина Володимирівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Рецензент:

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри машинознавства
та транспорту Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Ярослав ЗАМОРА

Ярослав ЗАМОРА
А

Автор цифрового підпису Ярослав ЗАМОРА
Дата: 2024.11.06 12:56:34 +02'00'